Projectvoorstel weidevogelkerngebied Commandeurspolder

Aanleiding
Nederland is een belangrijk land voor weidevogels. Internationaal gezien broedt het merendeel van bijvoorbeeld de grutto en de scholekster in de Nederlandse graslanden. Wanneer de vogels langs de kustlijn naar het noorden trekken is in ons land Midden-Delfland het eerste belangrijke groengebied dat ze tegen komen. De afgelopen tientallen jaren neemt de weidevogelstand af. Van de meeste weidevogelsoorten worden niet voldoende jongen vliegvlug om de populatie in stand te houden. In Midden-Delfland wordt er onder andere door het Weidevogelpact op ingezet om dit tij te keren. Het Weidevogelpact is in 2014 opgericht in het kader van IODS en is een samenwerking tussen Agrarische Natuurvereniging Vockestaert, LTO Noord afdeling Delflands Groen, Vogelwerkgroep Midden-Delfland, Natuurmonumenten en KNNV afdeling Delfland.

Weidevogelkerngebied Commandeurspolder
In Midden-Delfland zijn de Duifpolder, Commandeurspolder en Klaas Engelbrechtspolder de polders waar de meeste weidevogels broeden en waar inzet voor het tegengaan van de achteruitgang het meest cruciaal is. Deze polders maken ook onderdeel uit van de door de provincie aangewezen weidevogelgebieden in de Visie Ruimte en Mobiliteit. Het Weidevogelpact heeft de opgave meegekregen om een weidevogelkerngebied te realiseren van minimaal 15-20 ha. Hiervoor heeft het Weidevogelpact met name in de voorgenoemde polders naar mogelijkheden gezocht. Begin van dit jaar heeft de gemeente gronden van het rijk (BBL-percelen) aangekocht. Bij deze gronden zat een cluster van 23 ha in de Commandeurspolder. Het Weidevogelpact zag kansen om op deze percelen het kerngebied te realiseren en heeft de gemeente gevraagd deze gronden hiervoor ter beschikking te stellen. Het college van burgemeester en wethouders van Midden-Delfland heeft hiermee ingestemd. In bijlage 1 is een kaart opgenomen van de betreffende percelen en in bijlage 2 een luchtfoto van de huidige situatie.

Het weidevogelkerngebied van 23 hectare in de Commandeurspolder wordt optimaal ingericht en beheerd voor weidevogels. De inrichting houdt in dat er onder andere plas-dras en natuurvriendelijke oevers worden gerealiseerd, greppels worden hersteld, een kruidenrijk mengsel wordt ingezaaid en het waterpeil in het voorjaar wordt opgezet. De biodiversiteit wordt vergroot. In bijlage 3 is een Inrichtingsschets opgenomen. De instandhouding van het weidevogelkerngebied wordt voor onbepaalde tijd juridisch bindend vastgelegd middels een akte houdende kwalitatieve verplichting. Voor het beheer is een beheerplan (bijlage 4) opgesteld dat verplichtingen oplegt zoals uitgesteld maaien en dat beperkingen stelt aan bijvoorbeeld de mestgift op deze percelen. Dit beheerplan maakt onderdeel uit van de kwalitatieve verplichting. De doelstelling is dat er meer dan 60 broedparen weidevogels per 100 ha in het kerngebied komen. Rondom dit gebied wordt op diverse percelen succesvol agrarisch natuurbeheer toegepast. De gronden van het kerngebied worden afgewaardeerd en blijven daarna in agrarisch gebruik. Met een informatiebord worden passerende wandelaars en fietsers geïnformeerd over het kerngebied en het belang van Midden-Delfland voor de weidevogels.

Inzet budget Omgevingsfonds
In de Bestuurlijke Overeenkomst IODS (2010) is vastgelegd dat vanuit het Omgevingsfonds €1.000.000,00 beschikbaar komt voor het IODS-kwaliteitsproject pilot Groen Ondernemen, een nieuwe landbouw. Op 1 juli 2018 is van dit budget nog € 491.009,80 beschikbaar. Het voorstel is om dit budget grotendeels in te zetten voor de afwaardering van de landbouwgrond tot weidevogelkerngebied.

Afwaardering grond
Het principe van de afwaardering werkt als volgt. Doordat de weidevogels in dit gebied voorop staan zijn de mogelijkheden voor agrarische bedrijfsvoering beperkt. Dit heeft een waardedaling van de

grond tot gevolg. De waarde na inrichting en wanneer deze wordt beheerd als weidevogelkerngebied is getaxeerd door de heer Pikavet. Dit heeft geresulteerd in een waarde van € 175.000,-. In bijlage 5 is het taxatierapport toegevoegd. Dit is de waarde waarvoor de grond na inrichting en het vestigen van de kwalitatieve verplichting verkocht kan worden. Op de gronden worden na afwaardering geen provinciale beheersubsidies meer verstrekt.

De gemeente heeft de grond aangekocht voor een waarde van € 1.060.627,-. De afwaardering bedraagt hiermee € 885.627,-. Ons verzoek is om de helft van de afwaardering (zijnde € 442.813,50) ter beschikking te stellen vanuit het Omgevingsfonds voor Groen Ondernemen. De gemeente ontvangt deze bijdrage. De andere helft van de afwaardering ontvangt de gemeente van het Weidevogelpact. Daarna wordt de grond verkocht voor de afgewaardeerde waarde.

Toekomstig eigendom en beheer
De percelen waar het weidevogelkerngebied wordt gerealiseerd zijn op dit moment eigendom van de gemeente Midden-Delfland. De gemeente heeft niet de intentie deze gronden langdurig in bezit te houden. Zij heeft Agrarische Natuurvereniging Vockestaert gevraagd om dit jaar met een voorstel te komen voor toekomstig eigendom en beheer. Bij het besluit om deze gronden ter beschikking te stellen voor het realiseren van een weidevogelkerngebied is door het college tevens besloten dat de grond na afwaardering te koop wordt aangeboden voor agrarisch gebruik. De grond moet verkocht worden aan agrariërs of een (nieuw) collectief van agrariërs.

Vockestaert is aan het uitzoeken of er een mogelijkheid is dat zij zelf het weidevogelkerngebied aankoopt na afwaardering. Dit vergt nog enige voorbereiding en wanneer dit niet mogelijk blijkt moet een ander voorstel worden uitgewerkt. De planning is dat het weidevogelkerngebied gereed is voor het aankomende broedseizoen. Het is te kort dag om op dat moment al de verkoop geregeld te hebben. Als tijdelijke oplossing is afgesproken dat de gemeente de grond verpacht aan Vockestaert. Vockestaert verpacht de percelen vervolgens weer aan individuele agrariërs en coördineert het beheer. Hiervoor voert Vockestaert op dit moment gesprekken met de huidige pachters van de betreffende percelen. Er lijkt genoeg animo te zijn om de gronden te verpachten na realisatie van het kerngebied.

Financiering weidevogelkerngebied
In onderstaande tabel is de begroting met de bronnen van financiering weergegeven. Naast deze bijdragen wordt er door het Weidevogelpact, de gemeente en het Hoogheemraadschap van Delfland ook geïnvesteerd in uren voor onder andere het voorbereiden en coördineren van de uitvoering van het project en het houden van toezicht op de inrichtingswerkzaamheden.

Voor de inrichting is POP3-subsidie aangevraagd, waarvan het grootste deel is toegekend. In bijlage 6 is de subsidiebeschikking toegevoegd. Na het indienen van de aanvraag zijn de werkzaamheden naar aanleiding van archeologisch onderzoek en eisen van het Hoogheemraadschap van Delfland nog enigszins gewijzigd. Hierdoor komt het begrote bedrag in onderstaande tabel niet overeen met het aangevraagde bedrag voor POP3. De begroting van de inrichting is toegevoegd in bijlage 7.

Omschrijving	**Begroting (excl. btw)**	**Bijdrage Weidevogelpact**	**Bijdrage POP3**	**Gevraagde bijdrage Omgevingsfonds**
Inrichting	€ 130.313,50	€ 15.768,50	€ 114.545,00	
Afwaardering grond	€ 885.627,00	€ 442.813,50		€ 442.813,50
Totaal	**€ 1.015.940,50**	**€ 458.582,00**	**€ 114.545,00**	**€ 442.813,50**

Motivatie bijdrage Omgevingsfonds Groen Ondernemen

Conform de bestuurlijke Overeenkomst IODS valt het Weidevogelpact/weidevogelkerngebied onder het Kwaliteitsproject Groenblauw Lint. De gevraagde bijdrage vanuit het Omgevingsfonds valt onder het Kwaliteitsproject Groen Ondernemen. De trekker van het project Groen Ondernemen, de gemeente Midden-Delfland, wil het resterende budget vanuit het Omgevingsfonds nu graag grotendeels ter beschikking stellen voor het Weidevogelpact.

De redenen:

- De gemeente Midden-Delfland onderstreept het integrale karakter van het IODS-programma. De naam zegt het al van zichzelf: integrale ontwikkeling tussen Delft en Schiedam. De verschillende initiatieven binnen de kwaliteitsprojecten hangen nauw met elkaar samen: glas saneren biedt nieuwe landbouwgrond; het verbeteren van de weidevogelstand bevordert de recreatieve waarde; integrale ontwikkeling bevordert de economische vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit;
- De gemeente is volop betrokken bij het kwaliteitsproject Groenblauw Lint, waar het Weidevogelpact onderdeel van uit maakt. De gemeente Midden-Delfland voelt zich nauw verbonden met de doelstellingen van het weidevogelkerngebied en de weidevogeldoelstelling in het algemeen;
- Binnen het onderdeel 'Kwalitatieve verplichtingen', van het projectonderdeel Grondinstrument (onderdeel van Groen Ondernemen, een nieuwe landbouw) werkt de gemeente Midden-Delfland ideeën uit om op basis van vrijwilligheid weidevogelbeheer middels kwalitatieve verplichtingen langjarig vast te leggen. Deze methodiek vertoont grote overeenkomsten met het instrumentarium dat voor het weidevogelkerngebied wordt ingezet. Vanuit meerdere IODS-projecten wordt weidevogelbeheer nagestreefd, hetgeen de integraliteit van het programma benadrukt en het projectoverstijgende belang van weidevogelbeheer;
- Eerder is op substantiële wijze budget ingezet vanuit het Omgevingsfonds (toen nog DOP/NOAP fonds), voor de cofinanciering van de premie voor Less Favoured Areas (LFA). Met deze omvangrijke bijdrage werd direct effectief een substantiële bijdrage geleverd vanuit het fonds aan de IODS-afspraken. Dit kon rekenen op draagvlak binnen het bestuur van het Recreatieschap. Ook met deze aanvraag wordt een substantiële bijdrage geleverd aan de IODS-afspraken en aan de kwaliteit en de belevingswaarde van het landschap.
- Groen ondernemen en weidevogels hangen voor Midden-Delfland nauw met elkaar samen. De gemeente vindt het van groot belang dat boeren de kansen pakken om te investeren in duurzaam agrarische ondernemen mét biodiversiteit. Dus de gemeente Midden-Delfland wil met de bijdrage vanuit het Omgevingsfonds, gelabeld aan Groen Ondernemen, juist bewerkstelligen dát er agrarisch ondernomen wordt met weidevogels. Als voorwaarde stelt de gemeente dan ook dat de gronden ten alle tijden in agrarisch beheer dienen te blijven, en als eerste te koop worden aangeboden aan agrarisch ondernemers of een collectief van agrarisch ondernemers.